

CHƯƠNG IV

VỤ ÁN GÌ ĐÂY ?

hay

MỘT CHUYỆN NGỤ NGÔN TÂN THỜI ...

Lê Văn Bình, trong kiến nghị thứ nhất yêu cầu xét xử lại vụ án Cimexcol, đề ngày 1 tháng 11 năm 1991, đã viết :

“... Tôi là Lê Văn Bình (Năm Hạnh) sinh năm 1934, nguyên là Phó bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch Ủy ban Nhân dân tỉnh Minh Hải, đại biểu Quốc hội khoá VIII. Tôi bị kết án một năm tù cho hưởng án treo về tội thiếu trách nhiệm theo điều 220 trong vụ án Cimexcol, do Tòa án Nhân dân Tối cao xử sơ thẩm đồng thời chung thẩm. Trước sau như một tôi vẫn khẳng định mình vô tội, cũng như một số bị can khác, tuy mức độ có khác nhau ...”

“Vụ án được tiến hành từ kiểm tra tài chính đến thanh tra, kết hợp với điều tra, và khi đưa ra xử, tôi thấy không khách quan, mang nội dung áp đặt theo một định hướng.”

“... Trước tiên là bắt người, sau đó mới thanh tra và kết hợp với điều tra. Những người trong Ban giám đốc Cimexcol, kế toán trưởng và một số người khác bị bắt từ ngày 25/12/1987 đến tháng 5/1988”.

Nhưng ngày 30/12/1987 Ban Bí thư Trung ương Đảng mới có văn bản thanh tra Cimexcol. Ngày 18/1/1988 thành lập đoàn thanh tra 54 và ngày 24/2/1988 Đoàn bắt đầu triển khai công tác. Đến ngày 24/7/1988 Đoàn báo cáo kết quả thanh

tra do Nguyễn Thanh, trưởng đoàn ký, và sau đó báo cáo bổ sung do Đoàn Minh Thuận ký ngày 10/8/1988. thế nhưng Bộ Nội Vụ đã quyết định khởi tố vụ án ngày 20/12/1987, trong khi những người bị bắt không phải phạm pháp quả tang, lại càng không có hành vi nào gây cản ngại cho việc thanh tra. Tất cả những người bị bắt phải trả lời trước cơ quan điều tra xét hỏi với tư cách của một bị can, không phải làm việc với thanh tra ở vị trí của Giám đốc hay Kế toán trưởng. Chính tôi lúc bấy giờ là Chủ tịch UBND Tỉnh cũng bị khởi tố và phải trả lời trước cơ quan điều tra xét hỏi. Mặc dù đoàn kiểm tra và thanh tra tiến hành công việc của đoàn cả thời gian dài, nhưng không lúc nào trực tiếp làm việc với tôi ...”

Các tình tiết nêu ra trên đây cho thấy trình tự “luật pháp” được áp dụng cho vụ án Cimexcol là như sau :

- Ngày 2/12/1987 : Đoàn kiểm tra số 13 của Trần Kiên gửi báo cáo kết quả kiểm tra cho Ban Bí thư T.Ư Đảng.
- Ngày 4/12/1987 : Ngô Vĩnh Hải, nguyên trưởng ban khiếu hối của Cimexcol bị bắt.
- Ngày 20/12/1987 : Bộ Nội Vụ khởi tố vụ án.
- Ngày 22/12/1987 : Ban Bí thư T.Ư Đảng họp đánh giá báo cáo của Đoàn kiểm tra số 13.
- Ngày 25/12/1987 : Dương Văn Ba bị bắt, khởi đầu một loạt các vụ bắt khác.
- Ngày 30/12/1987 : Ban Bí thư T.Ư Đảng ra văn bản về thanh tra Cimexcol.
- Ngày 18/1/1988 : Thành lập Đoàn thanh tra 54 theo lệnh ngày 30/12/1987 của Ban Bí thư.
- Ngày 24/2/1988 : Đoàn thanh tra 54 bắt đầu triển khai công tác.

- Ngày 24/7/1988 : Đoàn thanh tra 54 báo cáo kết quả thanh tra do Trưởng đoàn Nguyễn Thanh ký.

- Ngày 18/8/1988 : Đoàn thanh tra 54 báo cáo bổ sung do Đoàn Minh Thuận phó đoàn ký.

Như vậy việc truy tố, bắt giữ những người chủ chốt của Cimexcol là hoàn toàn dựa vào báo cáo của đoàn kiểm tra số 13 và kết luận cuộc họp tháng 12/1987 của Ban Bí thư Trung ương Đảng. Mà báo cáo của đoàn kiểm tra số 13, như trên đã nêu, là thuận về chính trị, còn về kinh tế thì báo cáo ghi nhận Cimexcol có lãi 2,235 triệu USD. Chính Lê Văn Bình, theo các đơn khiếu nại ngày 1/11/1991 và 20/3/1992, cũng bị khởi tố và trả lời trước cơ quan điều tra như một bị can.

Được biết cơ quan ký lệnh bắt giam Dương Văn Ba về tội “cố ý làm trái ... về kinh tế ...” là Cục An ninh Bộ Nội Vụ, không là cơ quan đặc trách về kinh tế như thường lệ.

Ngoài ra, trong đơn tố cáo ngày 6/12/1996 của 3 ông Đoàn Thành Vị (nguyên Bí thư Tỉnh ủy Minh Hải), Phạm Văn Hoài (nguyên Chủ tịch UBND), và Lê Văn Bình (nguyên Chủ tịch) có đoạn viết :

“Nghiêm trọng là khi tiến hành vụ án kinh tế, bắt giam hết Ban giám đốc, kế toán trưởng và hầu hết cán bộ lãnh đạo Phòng Ban mà không kiểm tra, không đánh giá tài sản, không bàn giao cho người kế nhiệm, trong khi Cty Cimexcol có một khối lượng tài sản hơn cả chục triệu đô la. Hơn thế nữa, toàn bộ hồ sơ thu giữ cũng không làm biên bản giao nhận, lại còn kết luận :”Hồ sơ bị tẩy xóa, thất lạc, mối xông”. Việc làm này rất nhiều hiểm độc, vừa kết tội những người lãnh đạo Cimexcol tẩy xóa hồ sơ để che giấu sai lầm,

vừa để những người thanh tra chạy trốn trách nhiệm khi họ kết luận sai, vừa tạo sơ hở gây thất thoát để có điều kiện kết tội Ban giám đốc Cimexcol và lãnh đạo Minh Hải. Và đoàn thanh tra cũng không lên bản cân đối quyết toán tài chính mà lại kết luận : Cimexcol nợ nước ngoài 5, 3 triệu đô la khó có khả năng thanh toán. Sau đó còn làm báo cáo bổ sung là Cimexcol mất cân đối 4,6 triệu đô la. Việc làm này là cố ý buộc tội các bị cáo vì tất cả họ đã vào tù ...”

Vậy thực chất đây là một vụ án gì ? Chính trị? Kinh tế? Vừa chính trị vừa kinh tế? Hay đằng sau còn một vụ gì nữa?

Câu trả lời có vẻ hiển nhiên, nhưng thực tế không hiển nhiên chút nào, bởi ngay cả những người “trong cuộc”, theo nghĩa hẹp lẫn nghĩa rộng, đều có những đánh giá, kết luận khiến vấn đề trở nên phức tạp, khó hiểu hơn nhiều. Sau đây là một số dẫn chứng về những đánh giá đó :

* TẠI CUỘC HỌP VỀ GIÁ - LƯƠNG - TIỀN

Ở thành phố Hồ Chí Minh vào tháng 8 năm 1987, sau khi kết thúc Hội nghị^(*), Ban Bí thư mời Ba Vị, Bí thư : Tư Hườn, Phó Bí thư Tỉnh ủy; Năm Hạnh, Chủ tịch ; Năm Khải, Phó chủ tịch Ủy ban Nhân dân Tỉnh ở lại làm việc riêng. Trong buổi làm việc này, ông Nguyễn Văn Linh, Tổng Bí Thư Trung Ương Đảng nói: “Sẽ tổ chức thanh tra các vấn đề tiêu cực ở tỉnh Minh Hải và sắp xếp lại bộ máy”. Sau cuộc họp ban Bí thư ra quyết định số 13, thanh tra 5 mục tiêu ở tỉnh Minh Hải : xuất nhập khẩu, công ty lương thực, rừng bị tàn phá, sử dụng đất trái phép, phát triển đảng viên không đúng tiêu chuẩn, đối tượng chủ yếu là Cimexcol. Ban Bí thư phân

(*) Hội nghị về Giá - Lương - Tiền tại TP Hồ Chí Minh..

công ông Trần Kiên, Bí thư Trung ương Đảng, chủ nhiệm Ủy Ban Kiểm Tra làm trưởng đoàn thanh tra 13. Kết quả thanh tra cho thấy tuy các đơn vị có sai sót nhưng không có gì quan trọng. Riêng Cimexcol có lãi 2,235 triệu đô la. Vào ngày 22/12/1987 Ban Bí thư họp để nghe đoàn thanh tra 13 báo cáo kết quả thanh tra, chủ yếu là Cty Cimexcol. Cuộc họp có đại diện Ban Thường vụ Tỉnh ủy Minh Hải : Trần Hữu Vinh (Hai THống), Nguyễn Văn Đáng (Tư Hườn), Lê Văn Bình (Năm Hạnh), Tống Kỳ Hiệp (Tám Khanh). Đoàn thanh tra báo cáo tập trung vấn đề nghi vấn chính trị đối với những người trong Cimexcol, không hề nói đến số lãi trên 2 triệu đô la của Cimexcol. (trích đơn tố cáo ngày 6/12/1996 của 3 ông Đoàn Thành Vị, Phạm văn Hoài, và Lê Văn Bình).

*** TẠI HÀ NỘI**

“Ngày 27 tháng 12 năm 1987, lãnh đạo thông báo cho Lê Văn Bình (Năm Hạnh) đang họp Quốc hội tại Hà Nội là “Dương Văn Ba bị bắt về tội chính trị” (trích đơn tố cáo của Đoàn Thành Vị, Phạm Văn Hoài và Lê Văn Bình ngày 6/12/1996).

*** TẠI TP. HỒ CHÍ MINH**

“Tống Kỳ Hiệp, Phó Bí thư Tỉnh ủy, trong ban chuyên án vụ án Cimexcol, đã thừa nhận tại cuộc họp ngày 9/3/1994 trước Thường trực Bộ Chính trị và Thường vụ Ban Bí thư:”Lúc đầu khởi tố vụ án chính trị, nhưng từ đoàn thanh tra 13, cũng như đoàn thanh tra 54 không tìm thấy dấu hiệu gì về chính trị, nên chuyển qua vụ án kinh tế” (Trích đơn tố cáo đã dẫn).

* ÔNG LÊ XUÂN DỤC, VIỆN TRƯỞNG VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN TỐI CAO

“Ông Lê Xuân Dục ... sau vụ án có nói với tôi, có anh Tư Dân (Nguyễn Văn Đễ) và một số người khác tại bệnh viện Thống Nhất là ông *“làm theo lệnh, vụ án đã qua rồi mong các anh thông cảm”*. Tôi nghĩ đó là lời nói thật của anh Dục – không có tiếng trả lời). Nếu cho rằng lời nói đó của tôi không đúng thì các anh mời anh Tư Dân lên để đối chất sẽ rõ...” (Trích bản tường thuật buổi làm việc ngày 9/3/1994 về vụ án cimexcol, trang 4, của Lê Văn Bình).

* NGUYỄN QUANG SANG, NGUYÊN GIÁM ĐỐC CIMEXCOL ...

“Chúng tôi đng làm công tác kinh tế, đột ngột bắt chúng tôi khai thác xung quanh chuyện chính trị, hơn 1 năm gìm cầm điều tra thấy không có phạm chính trị nên quay qua điều tra kinh tế. Vì muốn bắt tội cho được nên cơ quan điều tra vội vàng chấp nhận những thông tin sai lệch, không xác minh thực tế tài sản có của Cimexcol, dựng một hồ sơ thiếu chứng cứ để buộc tội chúng tôi, như *lời phát biểu của ông Mười Nhỏ phó đoàn Thanh tra 54 thừa nhận* :”*Thật không có kiểm kê đánh giá hoặc xác minh hết tài sản Cimexcol, chỉ cần hồ sơ nào thì sử dụng hồ sơ đó thôi. Ngay những hồ sơ đoàn cử đi xác minh có khi cũng không sử dụng, Ban Bí thư chỉ thị không cho phép đoàn chúng tôi sang Lào để xác minh...*” (Trích đơn khiếu nại tái thẩm, ngày 1/12/1996 của Nguyễn Quang Sang).

*** ÔNG NGUYỄN VĂN ĐỂ, NGUYÊN ỦY VIÊN THƯỜNG VỤ TỈNH ỦY, NGUYÊN CHỦ TỊCH ỦY BAN MẶT TRẬN TỔ QUỐC VN. TỈNH MINH HẢI.**

Trong báo cáo gửi Trung Ương ngày 20/5/1989 tức 28 ngày sau phiên toà, có những kết luận :

“1. Qua phiên toà xét xử, đông đảo cán bộ và các tầng lớp nhân dân không đồng tình, không phấn khởi, nhất là những người làm kinh tế, vì nó có liên quan giữa cái cũ và cái mới, vì *phiên toà này lấy cái cũ xử cái mới.*”

“... 3. Phiên toà không độc lập tự chủ và xét xử thiếu dân chủ, không đúng người, không đúng tội, *không đúng pháp luật, không được lòng dân.* Ngược lại còn gây hậu quả nghiêm trọng kéo dài mà những người lãnh đạo, chỉ đạo phiên toà phải chịu trách nhiệm.

“4. Tính cách phiên toà, qua truyền truyền của ngành pháp luật thì quá lớn, cho là có tính chất đặc biệt nghiêm trọng, nhưng nội dung xử chỉ là ăn cắp, hối lộ không có gì nghiêm trọng... *Số mất cân đối âm tính hàng tỷ, nếu đúng “thì nhân dân Minh Hải phải còng lưng gách chịu nhiều năm”. Trong khi đó trước phiên toà, Tổng lê Thắng người đương nhiệm Cimexcol (Phó Giám đốc kế nhiệm thay cho Ban Giám đốc cũ) nói rằng nếu vấn đề này được thanh lý đầy đủ thì có thể cân đối được*”.

“5. Một phiên toà mà hình ảnh và dư luận trái ngược nhau : Quân chúng xót thương và phải rơi lệ đối với người tội phạm : quân chúng vỗ tay hoan nghênh bị cáo, nhất là hoan nghênh Lê Văn Bình...”

* CŨNG ÔNG NGUYỄN VĂN ĐỂ.

Trong kiến nghị tái thẩm đề ngày 15/11/1996, đã nói :

“Tôi thật sự xót xa và sự xót xa ấy làm cho tôi trần trở nhiều năm qua. *Vụ án đã giết chết một Công ty đang tập tành làm ăn theo cơ chế mới, đã ăn nên làm ra*, mới vừa hình thành đi vào hoạt động chưa đầy 3 năm mà có con số lãi trên 3 triệu đô la, trong điều kiện tự tìm vốn, tự hoàn vốn, đưa tài nguyên của Lào xuất khẩu sang hướng Đông, được bạn Lào tin tưởng và tín nhiệm, và có tác dụng đóng góp tích cực xây dựng *mối quan hệ đặc biệt Việt – Lào, đã bị vụ án phá hoại nặng nề*. Nghiêm trọng hơn, vụ án Cimexcol đã thật sự *gây tổn hại lớn đến Ban lãnh đạo của Tỉnh Ủy Minh Hải* : 1 Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh Ủy bị kỷ luật, 3 Phó Bí thư “thường trực, chủ tịch” bị kỷ luật hoặc lãnh án tù một cách oan uổng, gây tổn hại nặng nề đến niềm tin, lòng tự hào của một Đảng bộ vốn có thành tích và truyền thống rất vẻ vang trong lịch sử đấu tranh qua các thời kỳ cách mạng đầy thử thách, dưới sự lãnh đạo của Trung ương. Cũng chính vụ án Cimexcol từ khâu chỉ đạo không rõ ràng , xét xử sai trái, buộc tội oan sai, *áp đặt cho một số đồng chí lãnh đạo này, vội vàng đưa các đồng chí lên thay, cộng với một số biểu hiện khác không bình thường được biểu hiện từ địa phương lẫn Trung ương lúc bấy giờ, dẫn đến sự nghi ngờ phe cánh trong nội bộ thanh toán lẫn nhau*, gây ra mối mâu thuẫn nội bộ rất gay gắt và sâu sắc, đến nỗi khó có thể giải toả được...”

* MỘT SỐ ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI (ĐOÀN ĐẠI BIỂU MINH HẢI).

Tham dự kỳ họp thứ 5 Quốc hội Khoá VIII, trong thư đề ngày 26/6/1989 gửi Quốc hội và các cơ quan Đảng và Nhà nước Trung ương, đã viết :

“Trong khi tiếp thu phản ánh ý kiến cử tri về nhiều vấn đề, chúng tôi nhận thấy có một vấn đề nổi lên rất lớn rộng trong dư luận, phản ánh tâm tư, vướng mắc trong tư tưởng nhận thức của cử tri cần đề đạt đến Quốc hội và các đồng chí lãnh đạo cấp cao xem xét. Đó là nhiều ý kiến, thư kiến nghị của cán bộ Đảng viên, các nhà kinh doanh, nhiều tổ chức đoàn thể và ý kiến rộng rãi của nhân dân chung quanh vụ án kinh tế xử Dương Văn Ba và đồng bọn.

“Chúng tôi đã nhận được thông báo của Ban Bí thư Trung ương Đảng và Ban chấp hành Tỉnh Ủy Minh Hải đánh giá về vụ án này. CHÚNG TÔI CHẤP HÀNH SỰ LÃNH ĐẠO VÀ CƠ BẢN NHẤT TRÍ TINH THẦN ĐÁNH GIÁ CỦA ĐẢNG NÊU TRONG THÔNG BÁO, nhưng đồng thời đứng trước dư luận rộng rãi trong quần chúng trước những lập luận có tính trung thực, có trách nhiệm, có ý thức bảo vệ uy tín của Đảng, Nhà nước, củng cố lòng tin vào Đảng chống tiêu cực, bảo vệ lẽ phải, và với cương vị đại biểu của dân , chúng tôi thấy cần phải phản ánh những vấn đề kiến nghị của cử tri và các tổ chức xã hội ở địa phương với các cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng, Nhà nước để nghiên cứu giải quyết thoả đáng, hợp lý hợp tình, trên tinh thần công khai, nói thẳng nói thật, nhằm nâng cao uy tín của Đảng, lòng tin của dân vào công lý và tính nghiêm minh của pháp luật.

Trước hết cần phải nói rằng cán bộ và nhân dân Minh Hải rất căm ghét những kẻ lừa đảo, trục lợi, đục khoét tài sản Nhà nước và nhân dân, nghiêm khắc chỉ trích những cán bộ quan liêu, dùng chức quyền để tư lợi...

“Khi vụ án được đưa ra xét xử, dư luận rộng rãi trong cán bộ Đảng viên hết sức chăm chú theo dõi và đồng tình cũng như đã khách quan ủng hộ Tòa án quân sự cao cấp xét xử vụ Nguyễn Ngọc chủ mưu giết Lữ Anh Dồi trước đó ít ngày.

“Nhưng qua diễn biến và kết luận của phiên tòa, dư luận của đông đảo cán bộ Đảng viên, cả tập thể những cán bộ sơ trung cấp về hưu. Những tổ chức quần chúng và nhân dân trong tỉnh nêu lên nhiều vấn đề mà họ cho rằng chưa thoả đáng, chưa đồng tình với tội danh, mức án mà tòa án đã tuyên bố...

... Về trình tự pháp lý của vụ án có nhiều dư luận cho là cơ quan điều tra phạm pháp, như :

- Việc bắt giam một số đương sự như Hải, Trang...với thời gian dài 18 tháng, không đủ chứng cứ buộc tội. Cơ quan điều tra như vậy là đã vi phạm luật tố tụng hình sự. yêu cầu các cơ quan pháp luật phải truy cứu trách nhiệm giám sát việc thi hành luật pháp nhưng lại phạm pháp.

- *Việc phát hành phụ bản “CIMEXCOL TRẢ GIÁ ĐẤT” (của báo Công an nhân dân, Bộ Nội vụ) trước khi tòa xử án trong đó có nhiều nội dung xuyên tạc, vu cáo, không những chỉ dả kích cá nhân mà còn xúc phạm đến uy tín, danh dự của Đảng bộ và nhân dân Minh Hải, kết tội không đúng những quyết định của Tỉnh ủy và Ủy ban Nhân dân tỉnh Minh Hải, xúc phạm danh dự nhân phẩm nhiều*

công dân, cán bộ, đơn vị bạn. Phụ bản đã buộc tội những công dân và công bố án từ khi tòa chưa xử, nhưng khi tòa xử thì có những công dân bị “phụ bản” kết án 3 năm tù thì lại trắng án. Phụ bản đã đưa tin bừa bãi, áp đặt gợi ý dư luận một cách sai trái. Việc cho xuất bản phụ bản này là hành động phạm pháp, bởi vì : Không ai bị coi là có tội khi tòa chưa tuyên án, và mọi công dân đều có quyền được bảo vệ nhân phẩm danh dự, những người vu khống xúc phạm nhân phẩm danh dự phải bị pháp luật trừng trị. Phụ bản này đã được bán trước khi tòa xử với giá 500đ một tờ tại Cà Mau.

Mặc dù đã có sự kiểm điểm rút kinh nghiệm, nhưng **Đoàn Quốc Hội Minh Hải hết sức bất bình vì phụ bản này hiện đang được bán tại Hội trường Ba Đình tại kỳ họp thứ 5 Quốc hội khóa này. Chúng tôi đòi hỏi phải có thái độ kiên quyết buộc những người có hành động phạm pháp nêu trên phải được xử lý nghiêm khắc, công khai trước công luận ...”**

*** BAN TUYÊN GIÁO TỈNH ỦY CỬU LONG**

Trong báo cáo “về việc dư luận quần chúng qua vụ án Cimexcol”, đề ngày 8/8/1989, số 07/BC-TG/89, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Cửu Long đã nêu kết quả một cuộc điều tra thăm dò dư luận cán bộ như sau :

“Qua vụ án Cimexcol từ 13 – 22/4/1989, theo dõi đài truyền hình, phát thanh và báo chí, quần chúng cán bộ đảng viên có nhiều dư luận khác nhau. Căn cứ vào dư luận để có cơ sở đánh giá, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Cửu Long có tổ chức điều tra thăm dò ý kiến 66 đồng chí cán bộ giám đốc, phó giám đốc và cán bộ trung cao cấp các ngành và cơ sở cho biết ý kiến, kết quả như sau :

1. Đồng tình xử vụ án Cimexcol

24%

- Không đồng tình xử vụ án Cimexcol	76%
2. Tác dụng vụ án :	07,57%
- Phản tác dụng	92,42%
3. Kết án thấp :	01,50%
- Kết án quá cao	98,45%
4. Bị cáo làm ăn có công hơn tội :	86,36%
- Bị cáo làm ăn có tội hơn công	13,63%
5. Cấu tạo phiên tòa có dân chủ :	10,60%
- Cấu tạo phiên tòa mất dân chủ, áp đặt	89,39%
6. Qua phiên tòa, tin vào luật pháp XHCN :	06,06%
- Thiếu tin, nghi ngờ luật pháp	93,93%
7. Đề nghị để y án :	03,30%
- Đề nghị Trung ương xét xử lại hoặc bỏ án	96,96%

* BAN TUYÊN GIÁO TỈNH ỦY AN GIANG

Báo cáo số 07/SY-MT, đề ngày 12/5/1989 của Trung tâm Giáo dục Chính trị trực thuộc Ban tuyên giáo tỉnh ủy An Giang về tình hình dư luận xã hội trong tuần từ 02 đến 06/5/1989 có đoạn viết : (liên quan đến vụ án Cimexcol).

a) Trong cán bộ đảng viên:

Từ tính chất vụ án và một số người liên quan vụ án dư luận cho rằng vụ án không nghiêm trọng mà xét xử phiên tòa sơ chung thẩm, tính chất một phiên tòa đặc biệt như vậy là quá đáng, không công bằng, vì :

- Nếu đem so một số vụ án trước đây của Nguyễn Hiệp ở Đồng Nai, vụ án Hải Phòng, vụ án Thanh Hóa, vụ án Trần Quang Tỷ Tp. Hồ Chí Minh, và nhất là vụ án giá-lương-tiền thì thiệt hại về kinh tế chính trị của đất nước lớn lao biết mấy

mà cũng chỉ với mức án cách chức thì thật là một việc khó nói...

- Phiên tòa có tính chất áp đặt, cơ cấu thành phần phiên tòa trên hình thức chưa đúng tiêu chuẩn, thành phần chưa đủ bản lĩnh, chưa đủ căn cứ luận tội, chỉ hỏi những chuyện lật vặt làm mất giá trị phiên tòa.

- Một số ý kiến cho rằng xét xử như vậy có hàm chứa một ẩn ý bên trong không rõ ràng, vì so vụ án Nguyễn Ngọc, thiệt hại về mặt kinh tế chính trị cao hơn, tội lỗi rành rành mà kết án lại có phần nương nhẹ ...

- Nhiều ý kiến cho rằng quan điểm xét xử không đổi mới, lấy "nghị quyết 4, nghị quyết 5 xử nghị quyết 6, lấy cơ chế cũ xử cơ chế mới, lấy tư duy cũ xử tư duy mới", đi ngược lại quan điểm nghị quyết đại hội VI, và nếu như vậy thì không ai còn dám làm ăn kinh tế, không ai còn dám làm giám đốc nữa.

b) Trong quần chúng : Có 2 loại ý kiến :

- Quần chúng có tivi, có hiểu biết, họ nói rằng "luật pháp của ta không nghiêm minh, xử không đúng người, đúng tội. Họ so sánh các vụ án đã xử qua như vụ án Nguyễn Ngọc, thiệt hại nhiều mà tội nhẹ; vụ án cháu Hồng Hoa, làm thiệt hại cả cuộc đời một công nhân chưa tới tuổi thành niên, ghê tởm hơn là vào trại còn phải chịu có thai, người đời nguyên rủa mà luật pháp phớt lờ tới nay. Còn vụ án Cimexcol, không thấy thiệt hại gì đáng kể, làm lợi về kinh tế lại bị buộc tội quá nặng ...

- Số quần chúng không có tivi, không theo dõi, chỉ nghe bàn tán qua lại thì đánh giá đơn giản: "có ăn, có chịu"

* MỘT SỐ CÁN BỘ ĐẢNG VIÊN HƯU TRÍ TỈNH MINH HẢI

Nhiều cán bộ, đảng viên lão thành cách mạng tại địa phương đã liên tục có nhiều kiến nghị gửi Trung ương đề nghị xét lại vụ án Cimexcol, điển hình là kiến nghị đề ngày 10/12/1996 của các ông Nguyễn Thuận Trường Nhân, nguyên Phó Bí thư Tỉnh ủy Bạc Liêu, nguyên Chủ tịch Ủy ban Nhân dân cách mạng tỉnh Bạc Liêu ; Hùng Phát Xây, nguyên Tỉnh ủy viên tỉnh Bạc Liêu, Phó Ban quản lý cải tạo Bộ Nông nghiệp và Công nghiệp thực phẩm, đương kim chủ nhiệm CLB hưu trí thị xã Bạc Liêu ; Tô Minh Hiền, nguyên Tỉnh ủy viên, Chủ nhiệm thanh tra Nhà nước tỉnh Minh Hải ; Lê Văn Dung, nguyên Tỉnh ủy viên, giám đốc Trường chính trị tỉnh ; Trần Nam Đoàn, Tỉnh ủy viên nhiệm kỳ 5, 6, 7 Đảng bộ Minh Hải, nguyên giám đốc đài phát thanh truyền hình Minh Hải ; Lâm Minh Sanh, nguyên Tỉnh ủy viên Sóc Trăng, hội trưởng hội ủng hộ Hội Isarak tỉnh Bạc Liêu. Kiến nghị có đoạn viết :

"... Vào thời kỳ vụ án Cimexcol xảy ra chúng tôi biết là một vụ án không bình thường, lúc bấy giờ vì chưa ai có chứng cứ nên nghĩ rằng phiên tòa xét xử có lẽ đúng. Tuy nhiên sự cảm giác không bình thường của vụ án luôn luôn cứ ray rứt trong suy nghĩ, và càng ngày trong dư luận nội bộ càng thấy có điều gì đó không ổn. Và số đông này càng lúc đứng về quan điểm: vụ án xử không đúng người, không đúng tội, nhất là từ sau vụ án, Ủy ban Tỉnh thành lập đoàn thanh xử lý tài chính Cimexcol. Trên cơ sở hồ sơ của đoàn thanh tra trung ương trả về tỉnh Minh Hải, đã tìm ra được và xác định tài sản Cimexcol có, và bị bỏ ngoài sổ sách hơn 7 triệu đô la. Chứng cứ hoàn toàn trái ngược lại với bản án của phiên tòa

nói tài sản của Cimexcol không còn gì, mất cân đối 4,6 triệu đô la, và nợ 5,3 triệu đô la khó có khả năng thanh toán.”

“**Vì thấy hai sự kiện trái nghịch như vậy nên trong chúng tôi nhiều đồng chí đã gửi kiến nghị lên Trung ương yêu cầu xem xét lại vụ án Cimexcol để thẩm định đúng sai, ở mức độ nào, hầu giải oan cho những đồng chí vô tội đã bị hàm oan. Nhưng nguyện vọng của chúng tôi không được Trung ương giải đáp, cho đến nay vụ án đã 8 năm trôi qua ...”**

*** ÔNG ĐOÀN THÀNH VỊ, NGUYÊN ỦY VIÊN TRUNG ƯƠNG ĐẢNG, NGUYÊN BÍ THƯ TỈNH ỦY MINH HẢI.**

“... Ngay từ đầu do định kiến nên dẫn đến bắt người hàng loạt để khai thác. Hôm nay có các anh lãnh đạo, tôi nói thẳng, nói thật :”**Vào tháng 8/1987 Hội nghị bàn về giá – lương – tiền tại T78, do Thường trực Ban Bí thư và Thường trực Hội đồng Bộ trưởng chủ trì có anh Linh và anh Mười dự. Sau cuộc họp ấy, Ban Bí thư mời chúng tôi ở lại làm việc riêng. Có tôi (Ba Vị), Tư Huồn, Năm Hạnh, Năm Khải. Các anh đặt vấn đề có nhiều đơn tố cáo của cán bộ hưu trí cũng như đương chức là nhiều đơn vị ở địa phương tham ô, tiêu cực, vi phạm luật pháp, gây tổn thất lớn cho Minh Hải như Cimexcol, Mihaimex, rừng bị hủy hoại, sử dụng đất trái phép, phát triển đảng viên “xâm”, tức là phát triển cả người hoạt động cho chế độ cũ, nhưng lãnh đạo Minh Hải không quan tâm giải quyết. Anh Linh nói thêm :”**vấn đề này trước đây tôi có nói với Đ/c Ba Vị nhiều lần, nhưng không nghe để gây tác hại như thế, vì lúc đó tôi (chỉ) là Trung ương ủy viên, Bí thư Thành ủy. Bây giờ các anh thấy thế nào?”**Lúc đó Năm Hạnh xin có ý kiến, đề nghị Ban Bí thư cho phép tập thể Thường vụ Tỉnh ủy Minh Hải báo cáo 5 vấn đề trên với tập thể Ban Bí thư, thời gian nào do các anh định. Anh Linh nói**

: "Khỏi, để cử thanh tra xuống làm việc sau đó sắp xếp lại bộ máy luôn". Không ai có ý kiến gì cả và cuộc họp kết thúc.

"khi ra về tôi nói với Năm Hạnh : "Tội mình nguy rồi!" Năm Hạnh nói "Cuộc đời chánh trị của anh em mình có thể kết thúc từ giờ phút này". Tôi nói tiếp "Chưa biết thanh tra kết quả ra sao thì đã có ý định sắp xếp tổ chức..."

Khi thanh tra kết thúc đã kết luận các vấn đề trên không có gì nghiêm trọng ...

"Đến cuối tháng 12/1987 Ban Bí thư họp để nghe thanh tra Trần Kiên báo cáo, có lẽ thấy vấn đề kinh tế không có cơ sở kết tội, nên Ban Bí thư chủ trương khởi tố vụ án chính trị. Cho rằng Dương Văn Ba hoạt động chính trị, phản cách mạng. Nhưng đến bây giờ cũng không có dấu hiệu gì là người trong Cimexcol chống cách mạng. Nhưng có định kiến ngay từ đầu, dẫn đến bắt người hàng loạt, từ Ban giám đốc cho đến Trưởng phòng, Phó phòng, các đội sản xuất kinh doanh khai thác, bất chấp luật pháp. Chính báo cáo của anh Trần Kiên làm nhiều thông tin ngay từ đầu, nhằm gây nghi ngờ. Qua hơn cả năm trời cơ quan an ninh tiến hành điều tra bằng mọi biện pháp, nhưng không tìm ra dấu hiệu gì về chính trị, phản động gì cả. Đúng là phải đình chỉ vụ án. Nhưng lại chuyển qua vụ án kinh tế, từ đó tìm mọi cách dựng lên hồ sơ chứng cứ sai sự thật, để nhằm buộc tội. **Thí dụ như : tham ô thì ước tính, lãi nói lỗ, người ta thiếu nợ thì nói không thiếu v.v...** Khi đưa vụ án ra xử thì không đủ chứng lý buộc tội, nên tìm mọi cách áp đặt, miễn làm sao kết được án, bất chấp pháp luật, càng không nghĩ gì về quyền lợi công dân. Tóm lại, vụ án xử theo định hướng, dẫn đến kết tội oan sai nhiều người để lại cho Minh hải hậu quả khôn lường. **Sự mất mát về vật chất còn có thể bù đắp được, nhưng mất lòng tin là khó khôi**

phục...”(Trích bản tường thuật buổi làm việc ngày 9/3/1994 về vụ án Cimexcol với TT/BCT và TT/BBT).

*** ÔNG PHẠM VĂN HOÀI, NGUYỄN CHỦ TỊCH ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH MINH HẢI.**

... “*Vụ án Cimexcol được đánh giá là vụ án lớn nhất toàn quốc, gây hậu quả đặc biệt nghiêm trọng, tổ chức phiên tòa xử sơ chung thẩm, mang tính chất điển hình, mời đại diện các tỉnh thành thuộc B2 cũ tham dự rút kinh nghiệm, bố trí cảnh sát dày đặc, cả công an chìm, vừa để ngăn chặn biểu tình, vừa trấn áp dư luận. Đặc biệt báo Công an Nhân dân đăng toàn bộ vụ án như (thể) phiên tòa đã xử. Có mặt hơn 60 phóng viên báo đài từ trung ương đến địa phương. Riêng tại Minh Hải thì truyền thanh trực tiếp phiên tòa và truyền hình mỗi đêm. Phải nói tổ chức một phiên tòa quá đặc biệt. Thế nhưng thực chất phiên tòa hoàn toàn trái ngược lại. Không phải tổn thất nghiêm trọng, lại càng không phải đặc biệt nghiêm trọng. Trong khi xét xử kết tội các bị cáo lại không đưa ra chứng cứ pháp lý. Nói đúng hơn vụ án mang tính áp đặt, mất dân chủ ...” (Trích bản tường thuật buổi làm việc ngày 9/3/1994 ...)*

*** BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ TỈNH MINH HẢI**

Thừa lệnh Ban Bí thư Trung ương Đảng, qua thông báo ngày 30/5/1989, đặc biệt với đoạn : “*Tỉnh ủy Minh Hải phải có bản thông báo đánh giá tính chất, hậu quả vụ án, những sai sót của mình trong việc quản lý Dương Văn Ba và đồng bọn trong Cty Cimexcol và sự đánh giá của mình về phiên tòa rồi đăng lên báo (tòa xử là đúng, không phải Trung ương trừ dập Minh Hải như một số dư luận loan truyền)*”. Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Minh Hải, ngày 10/6/1989 đã ra thông báo nêu rõ :

“Tính chất đúng đắn và kết quả cơ bản tốt của phiên tòa là rõ ràng, không thể phủ nhận. Nhưng do tính chất phức tạp của vụ án, do một số can phạm chủ yếu trong vụ án có sự chuẩn bị và chống đối quyết liệt, do những người có quan hệ đối với các can phạm hoặc liên quan đến vụ án hoạt động chống lại trước, trong và sau khi phiên tòa được xét xử, do nhiều người nhận thông tin bị cắt xén, thậm chí bị xuyên tạc, do vậy không hiểu được thực chất vụ án, tội trạng của các can phạm, nhất là Lê Văn Bình, do phiên tòa có một số sơ hở và thiếu sót, nhất là do thiếu sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa địa phương, Hội đồng xét xử, các cơ quan thông tin đại chúng và do Thường vụ Tỉnh ủy thiếu kịp thời chủ động thông báo kết quả phiên tòa cho cán bộ đảng viên, để lãnh đạo tư tưởng nội bộ, hướng dẫn dư luận quần chúng chống lại luồng thông tin do bọn xấu loan truyền. Do vậy, dư luận một bộ phận quần chúng về phiên tòa bị phân tán, không nhận thức đúng kết quả của phiên tòa ...” (Trích thông báo số 99-TB/TU ngày 10/6/1989, của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Minh Hải về phiên tòa từ ngày 14-22/4/1989 xử vụ án Dương Văn Ba và đồng bọn trong Cty Cimexcol Minh Hải).

Các phản ứng, đánh giá về vụ án Cimexcol Minh Hải còn nhiều, rất nhiều. Nhưng có lẽ bản thông báo trên đây của BCH Đảng bộ tỉnh Minh Hải là điển hình cho một bản tóm lược tương đối đầy đủ nhất về “kịch tính” của vụ án và của phiên tòa.

Bản thông báo cũng không quên kêu gọi *“cán bộ, đảng viên và nhân dân Minh Hải ... cần tỉnh táo, nhận thức đúng đắn kết quả phiên tòa theo thông báo này ...”*

Và cán bộ, đảng viên cũng như nhân dân Minh Hải, trong suốt gần 10 năm qua, đã thật sự tỉnh táo và nhận thức đúng đắn tính chất vụ án cũng như phiên tòa.

Nhưng nhận thức đó tiếc thay lại không *“theo thông báo này”* mà lại *“lập luận có tính trung thực, có trách nhiệm, có ý thức nêu lên nhiều vấn đề mà họ cho rằng chưa thỏa đáng, chưa đồng tình với tội danh mức án mà tòa án đã tuyên bố...”* như nhận xét của đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Minh Hải gửi các cơ quan lãnh đạo Đảng và Nhà nước Trung ương ngày 26/6/1989.

Có cán bộ lão thành còn so sánh vụ án với một chuyện ngụ ngôn, và gọi đây là một *“chuyện ngụ ngôn tân thời”*. Tân thời, vì nó có quan hệ đến sinh mạng con người, nhiều người. Còn chuyện ngụ ngôn xưa mà không ai là không biết và những người làm nên vụ án này càng rành hơn, thì lại nói chuyện một con vật : khi muốn giết một con chó, người ta buộc tội nó là chó điên ...